

Mattup ere ki sirwe Pool yi riiŋe a Timote

Eŋ urzi k'ono dɔŋ kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup ere ki sirwe Pool yi riiŋe a Timote. Yo Pool yi ti riiŋe aame yoŋ adda daŋgay a geeger Room. Lanziyagí pay an t'umbe an di y'iili, i d'uupe Lik wede daawiya daŋŋal ti yode me. Pool y'owwiyoŋ onniytagí i daŋgu i uupe goppoŋ k'unto me. Inokino y'a dihe yi di raanje mattup a Timote i-t'eley kooke, y'a ti y' zaapey urzi, kono yoŋ yi y' wolliyo aa ulo k'addí. Mattup ette ere ki daŋgu Pool y'a ti riiŋe saŋ y'a inda.

Adda mattupadí gette yi di ruute a Timote y'a soodo zakidi a urzi zaapu k'addí a Isa aa ki yode. Yi di ruute soŋ y'a soodo zakidi bini daŋgu a urzi kazita Rabila Majjaanawa k'Isa, ise aame duwo an i isiyo ulsu toŋ maŋ, wo soŋ y'a koone metike a munda wede a ki t'ettiyo ye a urzi Rabila Majjaanawa me. Wo Pool y'a ruute soŋ yoŋ yi diyye deyyiso ere ki diine a urzutú, wo taŋ boolon y'a t'etta ki gulbe Galmeega Isa. Yi roootiyo a wede tuuku i ziipe addí a Isa geŋ, y'iso aa ki yode inokino.

Toose ki Pool

¹ Mattup ette i raanjiya nuŋ Pool wede zina k'Isa Almasi, aa Raa yi dehu, y'o d'ele naabo ni

kazita urzi lekkiyo wede yi ruute y'in t'ela t'urzi k'Isa Almasi.

² Ni raanjiya a kee Timote, kee aa ulo k'addó ni ki giyye baadañ. Geñ beeko, isiyo k'adde koduwo, wo toose ki Meega Raa ti ere ki Galmeegin Isa Almasi i konna eedá.

Kooke a urzi daaniya k'Isa

³ Nuñ daayum oñnu diddo adda tondiyadó a Raa gette, sundá ni gi di seddiyo ye, wo ni rootiyo koduwo baadañ a Raa, yode wede ni di naabiya ti elkiyo ere ni suune munda k'ulsuko a tuddó umbo, aakede mongidagó ti kaaga an i-di niibe.

⁴ Nuñ n'elkiyo a môoladá ere k'iile ti zumari gette, nuñ mosogo kee baadañ ni dehu n'a ki ti wollo sey doo minj, sañ addó i-t'ôona t'uñsuwo kollo.

⁵ Wo sonj n'elkiyo a zaapu k'addá a Isa t'adde soo gette, tod'te aakede ki mogadá Lowis ti meedá Enis dñoj i ziipe addañ ki poone ti kee, wo ankeñño ni suune adda k'addó kee tonj ki ziipe addá aña kane kay.

⁶ Kono kamo nuñ n'a-rootiyo, k'a d'elke a munda wede Raa y'a ele kee k'uune aame n'ay di ziipe beezó a eedá geñ, ki y' booho beehiye y'a ti ñumma ye.

⁷ Derec, Unde Kamilen ere Raa y'in ele gette, t'in gi di'n ise dñoj k'orgiso ye, t'in di'n ise dñoj toogo, dñoj i geyyiso tuddañ wo dñoj aaniya i ti seedu tuddañ.

⁸ Inokino mañ a ñaana ñuwo kee k'ise sukiyagi ye ki kazita k'ono dñoj k'illiga ki Galmeegin Isa me, wo kee a-ise sukiyagi ye kono nuñ an ni ziida

dangay toc miŋ a naabo ere n'isiyo a urzi yode gettiyo. Ki too maŋ k'a oyye k'a dabire aa ki nuŋ kono Rabila Majjaanawa te, wo k'a zaapo addá a toogo Raa.

⁹ Geŋ yode wede y'in di'n utte wo y'in ti'n wiike toc minj in t'ize dɔŋzí. Y'inni wiike t'urzi naabadiŋ ere beehiye ye, wo de t'urzi munda wede yi dihe y'aase wo ti beekadí. Beeko gette y'in t'ele t'urzi k'Isa Almasi ti poone y'a okkima duniya botto too,

¹⁰ wo ankeŋno tode gette Raa y'in t'iidsiba ita t'urzi k'aaniya Wede k'Uttiyadin Isa Almasi adda duniya. Geŋ yonj unto y'a ti jiire toogatú umbo baa, wo yonj t'urzi Rabila Majjaanawa gette y'in ti gize kereŋ lekkiyo ere ki daayum, in ki t'inda ye te.

¹¹ Nuŋ Raa y'a ti'n ziipe wede zina k'Isa, aakede wede koppiyo darru ki kaza Rabila Majjaanawa wo n'a dooye duwo.

¹² Geŋ kono k'iŋkino nuŋ ni dabirsa me. Wo de a dabaradó ette o k'ede sukiyagi ye, kono ni y' suune wede ni ziipe addó a yode me, wo ki kotto ni suune adda k'addó, yonj i-d'ede toogo ki boohiyo suldfi dɔŋ y'o ele a beezó bini onniyo booro Raa.

¹³ Ono dɔŋ d̄erec k'illiga n'a ruute genj, k'oziro eego t'urzi zaapu k'adde a Raa wo ti geyyiso ere in d'ede a urzi lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Isa Almasi.

¹⁴ Mundá wede beehiye Raa y'a ele beezá genj, ki y' booho t'urzi k'Unde Kamileŋ tod' ti lekkiyo adda k'addinj.

15 Kee ki suune, kane dōn pay i ziipe addan a Isa i lekkiyo a siido k'Aazi genj, an t'irga ti tuddó me, ti diinayaŋ i d'ede Pizel ti Ermozen.

16 Uupe'ŋ ti nuŋ yon miŋ Onezipor. Gen Galmeega Raa y'iso adde koduwo ekki dōn boozí, kono daayum yi d'ettiyo y'o d'eeliyo kooke, wo yi k'isiyo sukiyagi ye a nuŋ wede adda dan̄gay en me.

17 Wo de t'ume y'iina a geeger Room gen miŋ, y'a ni dihite t'adde soo bini y'a n'uune.

18 Geŋ Galmeega Isa y'iso kono Raa yi-d'isa adde koduwo a onniyo ere yi d'ekka booro te. Kee tonj ki suune i jiire dōn doolo, naabo ere pay beehiye y'o ize a geeger k'Epez gette.

2

Wede naabo Raa yon aa asugursu

1 Injkinō ulo ki nuŋ, ki deho toogo ere ettiyo t'urzi beeko k'Isa Almasi.

2 Ono dōn k'illiga ni gizite a dsaana dōn ſaadaj illiga ti kuudan̄ genj, dooyiso gette k'an t'elo a bey dōn a seedu zakidi a urzi k'Isa, wo kane batum an aane an dooye dōn doolo pây.

3 Injkinō man̄, k'oyyo ki dabiro aa asugursu k'Isa Almasi wede i seedu zakidi a naabadi.

4 Wede tuuku y'isiyo naabo k'asigar genj, yi ki t'ette adda lekkiyo dōn doolo kane asigiryagi ye ye, aame yi dehu goolayí ulbí i-d'ise unse man̄.

5 Geŋ injkinō kay wede y'obe dalala genj, yi t'oone kadsumul ki wede i jiire aame y'ukke a t'iide a urzutú dōo.

6 Wede derku i niibe ooŋe genj, yode ki poone a t'oone agga k'inŋni ki suldī dōn yi niibe me.

7 Timote, k'elko a ono doŋ ni rootiyo ej me. Galmeega y'a-d'isa k'anni suuna ita k'ono pay gen me.

8 K'elko a Isa Almasi, yon yi bildse ti diine doŋ unto wo yon y'uđđo ti biza bumbu mozigo Dawut, gen i rootiyo Rabila Majjaanawa ere ni kazita.

9 Wo kono tode gettiyo nuŋ ni dabirsa, bini an a-ti'n gittite ti ziŋziri aa wede isiyo sulđi doŋ ulpi. Wo de ono Raa, duwo an k'aane an ki ti'n kettite ye.

10 Kono kamo nuŋ ni d'ombiŋe a sulđi pay gen me kono duwo doŋ Raa yi biire a yode. N'isiyo iŋkino kono kane toŋ an t'oone uttiyo t'urzi k'Isa Almasi wo ti daryika ere ki daayum.

11 Eyye, kane ono doŋ ni roota ej derec a urzizaŋ:

«Aame kine in t'inda ti Almasi maŋ, in di lekkey ti yode kay.

12 Aame kine in a ziida zakidi a urzizí bini d'anju maŋ, in d'oomey moziko ti yode kay.

Aame kine in ruuta in ki y' suune ye maŋ, yode toŋ y'a roota yi'n ki'n suune ye kay.

13 Aame kine in ki ziida zakidi a onamí ye toŋ, yon daayum yi seedu zakidi a onamí me, kono a ono doŋ yi ruute gen, bizí yi ki y' kime ye.»

Wede naabo Raa wede ki diine

14 Kee, ono pay ej a doŋ i ziipe addaŋ a Isa k'anni doolo daayum, k'ede: «N'un rootiyo ej a daana Raa, ki niikiyto a tukk'ono ej ulu, kono niikiyto gette ti k'okkime munda ye, tod' ti daggiya doŋ ollige d'anŋal.»

15 K'elo gotono kono ki t'iida ðaana Raa mañ, y'a t'eesa yoñ ulbí unse ti kee me, iñkino mañ ki t'iso wede naabo i-k'ede sukiyagi ye a naabadí te, wo yi kazita ono ñonj derec ki Raa a urzizan.

16 Ki t'aldu ti tukki ñonj i miliñso ki bita a ki t'ettiyo a lekkiyo ere kettiyo ti Raa ye te, kono ñonj i miliñso iñkino genj ti ðaana Raa an ledñfiyo ki ledñfiyo.

17 Dooyisadan gette aa bundu a tudde i guzinso, aakede dooyiso ki Imene ti Piletos.

18 Wo kane genj t'urzi wede derec an di lidñde wo an di rootiyo, an'de: «Onniyo baldiya ti t'ingile baa.» Iñkino mañ an di daggiya ñonj baadañ i ziipe addañ a Isa.

19 Wo de iñkino toñ, dooyiso ere derec Raa y'in ele gette ti lekkiyo daayum aa ita boy zakidi. Ekk'ita boy genj an a di riiñe ono ñonj enñño: «Galmeega Raa yi'ni suune ñonzi me*.»

Wo soñ:
«Wede tuuku yi waaku suma Galmeega Raa
mañ,
yi ledñdo t'isiyo suldfi ñonj ki diine ye me.»

20 Adda boy ki wede goole genj, i d'ede suldfi ñonj k'eliyo k'ombo a duwo, kane ki dap, wo ki maala gurus, kane genj an d'isiyo ombo a onniyo tarneaape. Wo ñonj soñ an cooliyo k'inda wo an aabudu ki lee pây, kane genj an di naabiya ki boozan.

21 Wede tuddí yi ti t'adñsiya ti suldfi ñonj ulpi ni ruutite genñño mañ, yoñ genj aa munda wede an d'isiyo ombo a onniyo tarneaape, ooyiso a kese

* **2:19 2.19** Kun wollo adda mattup ki Nombire 16.5.

ki Galmeega. Yon beehiye a naabo galmeegí me, tuddí yi-t'ikkima k'isiyo suldi doŋ pay beehiye.

22 Ki ledđdo ti ɳaapu ere a urzi k'obilko, wo ki deho lekkiyo ere ki diine, zaapu k'adde a Isa, geyyiso tudde wo toose ti kane doŋ i tondiyio Galmeega Raa t'adde doŋ kamileñ.

23 Ki t'ikkipe bizá ye ti doŋ i rootiyto ono doŋ ki bita daa k'elkiso genj me, kono ki suune kane genj i-t'ehiyo niikiyto k'ono k'ulpi.

24 Wo wede naabo Galmeega genj, y'a k'ise ono k'ulpi ye. Wo ki too manj i dehu y'a geyye duwo pay, i dehu y'aane y'a dooye duwo, wo i dehu y'a om̄biña a suldi doŋ oone genj me.

25 I dehu kane doŋ i ti toogiyo a onamí genj, y'an di'n dooye ti tassuwa: koo Raa y'an isa addan an ti kima lekkiyadaŋ manj, derec ki yode an di-suuna.

26 İnkino manj eedaŋ t'a etto, an t'adda t'adda lebido ki Meeda siitandfani ere t'an t'ippe aa bulagi an d'isiyo mundfa wede tod' ti dehu genj me.

3

Onniytagi doŋ ettiyo k'ita

1 Timote, ono ej k'ollo kodfuwo: A onniytagi doŋ ettiyo k'ita genj i d'isa onniytagi doŋ lekkiyadaŋ aasa oone.

2 Aame genj duwo an t'isa beyyidi, an geyya sonko baadaŋ, an t'imma tuddaŋ t'urzi k'onamanj, an kila tuddaŋ, an kilda suma Raa, an di-tooga a maawanj, an ki roota kodfuwo a wenda ye, an k'ottila ye a suldi doŋ kamileñ ki Raa me.

3 Kane geyyiso tudde an k'ede ye, an ki wolla sommagi d'wo ye, an d'ekka d'wo, an k'aana seedu tuddan̄ ye, kane bundidi wo adu ki doñ isiyo beekiye.

4 Kane an ti'n t'ela d'wo a bey doñ k'olmidayan̄, kane doñ borsale wo koliyo tudde ti ti'n tōwwo, Raa an ki y' geyya ye, an t'am̄ba uñsuwo duniya.

5 An ti t'isa tuddan̄ aa kane doñ i lekkiyo kettiyo ti Raa kacij kane dokki ti Raa me, toogadí an di-kiigira. İnkino ti tukki kane geñ ki-ledđdo.

6 Ita d'wo doñ aakede kane geñ, an t'ettiyo adda boydi ti metiñko. A ume geñ an d'ooniyo erayi doñ toogadan̄ baata a urzi zaapu k'adde a Isa, an ti'n mabilsa an t'ooriyo adda lebido ki dooyisadan̄ ere oldo gettiyo. Erayi geñ an d'ede attidi k'oldiko a eedan̄, an d'isiyo munda wede tuuku aa tuddan̄ ti dehu.

7 Kane erayi doñ geñ, daayum an'ni dooyiso wo an k'aaniya an ki ti suuniyo ye d'erec ki Raa te.

8 Geñ aakede ti kaaga Zanes ti Zambires* an di tuuge a Muusa, inkino kay kane d'wo geñño ton̄ an di-tooga a d'erec ki Raa. Kane d'wo geñ elkitadan̄ oldo, wo urzi zaapu k'addan̄ a d'aana Raa geñ yoñ ki bita.

9 Wo d'e kane d'wo geñ ki d'aana an k'etta dokki ye, kono d'wo pay an di'n suuna elkitadan̄

---

* **3:8 3.8 Zanes ti Zambires:** Taaya ette kun ti t'oone adda mattup ki Egzod 7.11,22 wo sumbiyagi doñ Zanes ti Zambires geñ kane adda mattup k'Egzod umbo. Kane doñ dindoriyo doñ sire geñ, mongidagi Yawudiyagi an di'n wiike Zanes ti Zambires a tōwwo taaya ere ti bizan̄.

gette a gootu ye, aa ki Zanes ti Zambires ti kaaga genño.

Seedu zakidi a ono Raa

¹⁰ Wo de kee'ŋ, daayum ki ni diine a urzi dooyisadó, a urzi lekkiyadó, a urzi naabadó ere n'ize, a urzi zaapu k'addó a Isa, a urzi k'ombiñadó, a urzi geyyisadó wo a urzi naabadó ere ni ziida zakidi.

¹¹ Kee ki wulle dōŋ k'olmidayó an ni dibire wo suldi dōŋ ooŋe o iido a geeger k'Antiyo, ki Ikoniyon wo ki Listire. Eyye, an ni dibire baadaŋ, wo ton ti dabar pay gette Galmeega y'a n'udde.

¹² Wo d̄erec, dōŋ pay an dehu an lekke kettiyo ti Raa t'urzi lekkiyo ere kettiyo kaŋ soo t'Isa Almasi gen, an t'oona dabar ti bey dōŋ k'olmidayan.

¹³ Wo kane dōŋ ulpi ti dōŋ i mabilsa duwo gen, lekkiyadaŋ ere adda k'oldiko gette daayum an d'onkiba k'onkibe, an mabilsa tuddaŋ batum wo dōŋ doolo pây.

¹⁴ Wo de kee'ŋ, k'a soodo zakidi a dooyiso ere an ki duuye, ere k'a ziipe addá eego, kono dōŋ i ki duuye gen ki'ni suune.

¹⁵ Inokino t'ume neŋkuwadá too, kee ki'ni suune ono dōŋ kamileŋ an riinje ti kaaga adda mattup ki Raa me, kane gen an aane an a-t'ele suuniyo k'ono kono k'a t'oone uttiyo t'urzi zaapu k'adde a Isa Almasi.

¹⁶ Ono dōŋ pay an riinje ti kaaga adda mattup ki Raa gen iido ti Raa, kane gen beehiye ki dooyiso duwo, ki kaza munda wedusu y'ize butte,

ki oodiso wo ki deeziyo duwo a urzi wede ki diine.

¹⁷ T'urzi gen wede Raa y'a t'ise wede i t'îide munda a ki y' biite ye, k'isiyo naabo ere pay beehiye te.

4

Kazita k'ono Raa daayum

¹ Timote k'ollo, n'a rootiyo ej ki kotto a daana Raa, wo a daana k'Isa Almasi wede a-kimo a dekka booro ekki doŋ zeere wo doŋ unto pây. Wo soŋ n'a rootiyo ej ki kotto ti suma k'onniyo kama k'Almasi wo ti suma mozikadí. Gen eŋŋo suldi doŋ k'aase me:

² Ki kazita ono Raa t'adde soo, ise a onniyo ere majjaanawa, ise a onniyo ere oldo toŋ manj. Wede i t'ize munda ulsu manj, ki y'aapido. Duwo k'an elo kooke, ki'ni dooyo daayum ti ombiŋe.

³ Saŋ i d'aana onniytagi doŋ duwo ongoŋ an ki deha ye ollige ki dooyiso ere d̄erec ki Raa te, wo de an di deha isiyo munda wede ulsu tuddaŋ ti dehu. Kane an di waakita doŋ dooyiso baadaŋ an da t'an t'ogiya, doŋ dooyiso gen an an di kizita munda wede kane duwo gen an dehu an d'olliga.

⁴ Kuuwagaŋ an a ti ŋayya k'ollige k'ono doŋ d̄erec ki Raa me, wo an di t'ihintu kuuwagaŋ k'ollige taydayi doŋ ettiyo t'urzi k'elkiso ki duwo genno.

⁵ Wo de kee'ŋ, ki-soodo tuddá a munda tuuku tonj manj, k'ombonj a dabar, k'iso naabo ki kazita Rabila Majjaanawa, wo ki-t'iso naabadá pay ere Raa y'a ele te.

6 Wo ki nuŋ Pool, peedadó t'íide an di n' t'ída aakede seysu an ele sedéke. Onniyadó t'íide, duniya ni-t'oola baa.

7 Nuŋ ni diyyiso ere ki diine a urzutú, aŋkenj onniyadó t'íide aakede wede y'okko dalala y'iiney ume k'ohire, wo urzi zaapu k'adde a Isa n'a yi buuhe.

8 Ti aŋki ej miŋ, kadumul ki wede i jiire gette Raa y'o ti boohiyo, kono yi ni wolliyo nuŋ wede ki diine a dsaanadí. Tode gette Galmeega Isa wede i dékkey booro ere ki diine, y'o di t'eley onniyo booro t'íida maŋ. Yoŋ y'o t'eley a nuuno daŋŋal ye, wo a kane dɔŋ pay i delliyo ti geyyiso, onniyo ere yi kiza tuddí a duwo pay.

Pool yi daŋgu onami

9 T'urzi tuuku toŋ, k'edi kesiko ki ni t'oona,

10 Demas y'ingile ki geeger Tessaloni, yi n'iili kono yoŋ yi giyye suldi duniya dɔŋ aŋkenŋo ej baadaŋ. Yo Kirezaŋ yi turguwe ki siido Galat, wo Tit ki siido Dalmasi.

11 Ti nuuno Lik daŋŋal. A ettiyadá gette k'aati waaki Markus ti kee, kono yoŋ gen y'a di n' nooga baadaŋ a urzi naabo Raa me.

12 Tisik n'a y'igibe ki geeger k'Epez.

13 Aame k'umbo k'ettiyo maŋ, k'o t'ambi kallayó wede goole ki reele ni d'iilo a geeger Tirowas di Karpis, wo k'oo di soki mattupiyagi dɔŋ lobide, ki k'aane ye toŋ dɔŋ ki golmodo gen k'oo oolo ye.

14 Alegzandire wede addaadusu gen, y'o ize ulsu baadaŋ, gen naabadí ere y'ize gette Galmeega yi di ti dooza iŋkino kay.

15 Kee toŋ ki koona metike ti yode me, kono yoŋ yi-tuge biŋ a ono dɔŋ in kazita me.

16 A ettiyadó ere ki poone k'ume booro n'iidiba eedó ti siidó, wenda soo toŋ y'a ki n' nuuge ye, kane pay an di n'iile. Geŋ Raa y'an t'iso tambobino a munda wede an ize gen me.

17 Wo de nuŋ i ni nuuge Galmeega, y'o d'ele toogo. İnkino maŋ onamí pay n'a ti'n gizite wo kane ita duwo pay an di'n illiga, wo t'unto y'a n'utte aa yi n'udde ti bize suwwu.

18 Galmeega geŋ y'a n'adda ti suldi dɔŋ pay ulpi etto ki tudde, wo y'a n'utta kono y'o do t'etta k'adda mozikadí ere a kandaane. Geŋ inkino tamma t'a koone a yode ki daayum! Eyye.

Toose ere ki danju

19 K'an t'isoy toose a Pirisil, Akilas wo dɔŋ boy k'Onezipor.

20 Erasta y'a uupo a geeger Korent, wo Tiropim a geeger Mile kono yoŋ tuddí eeni.

21 T'urzi tuuku toŋ k'edi, ki poone ume reele y'a t'eesa geŋ me. Anj Ebilis, Pidens, Linis, Kilodiya wo zemba oŋgo pay an a-t'ize toose.

22 Geŋ Galmeega yi koona ti kee, wo beeko Raa ti koona eggun pay.

**Mattup ki Taasuwa ere Aware
Mukulu: Mattup ki Taasuwa ere Aware (New
Testament)**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Guerguiko (Mukulu)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-14

PDF generated using Haiiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source
files dated 14 May 2025

523c1c0a-f8ac-5d2f-aebc-7063b0de6b23